

Ставмуывса пролетарийяс, ӧтувтӧӧ!

66.6(2)
B56
264051

Коми республиканская
Библиотека им. В. И. Ленина
ПРАВЕДЧЕСКИЙ ДЕПОЗИТАРИЙ

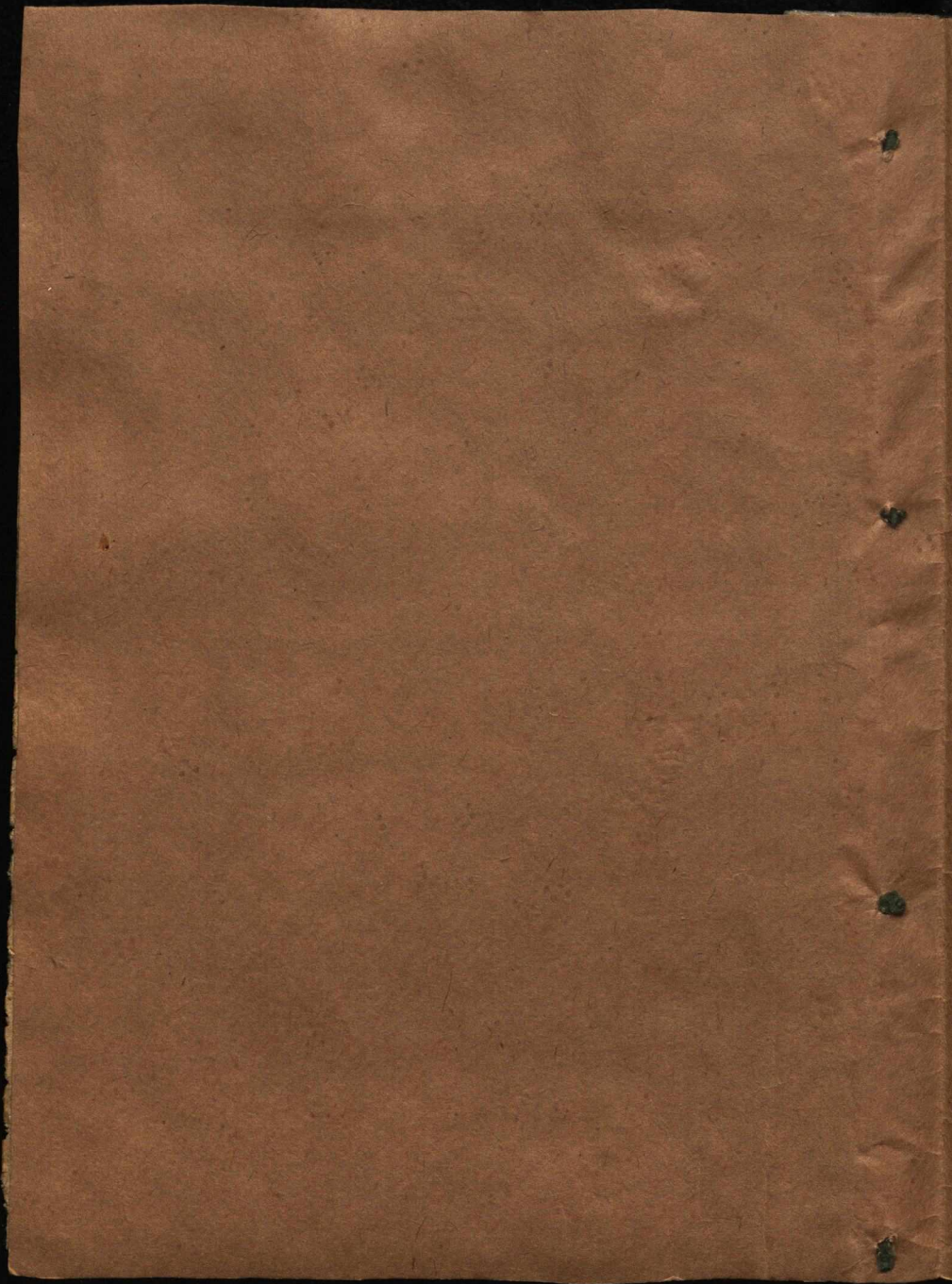
**ВКП (б) ЦК да ЦКК
ӦТУВЈА ПЛЕНУМЛӦН
РЕЗОЛУЦІЈАЈАС**

(ЈАНВАР 1933 во)

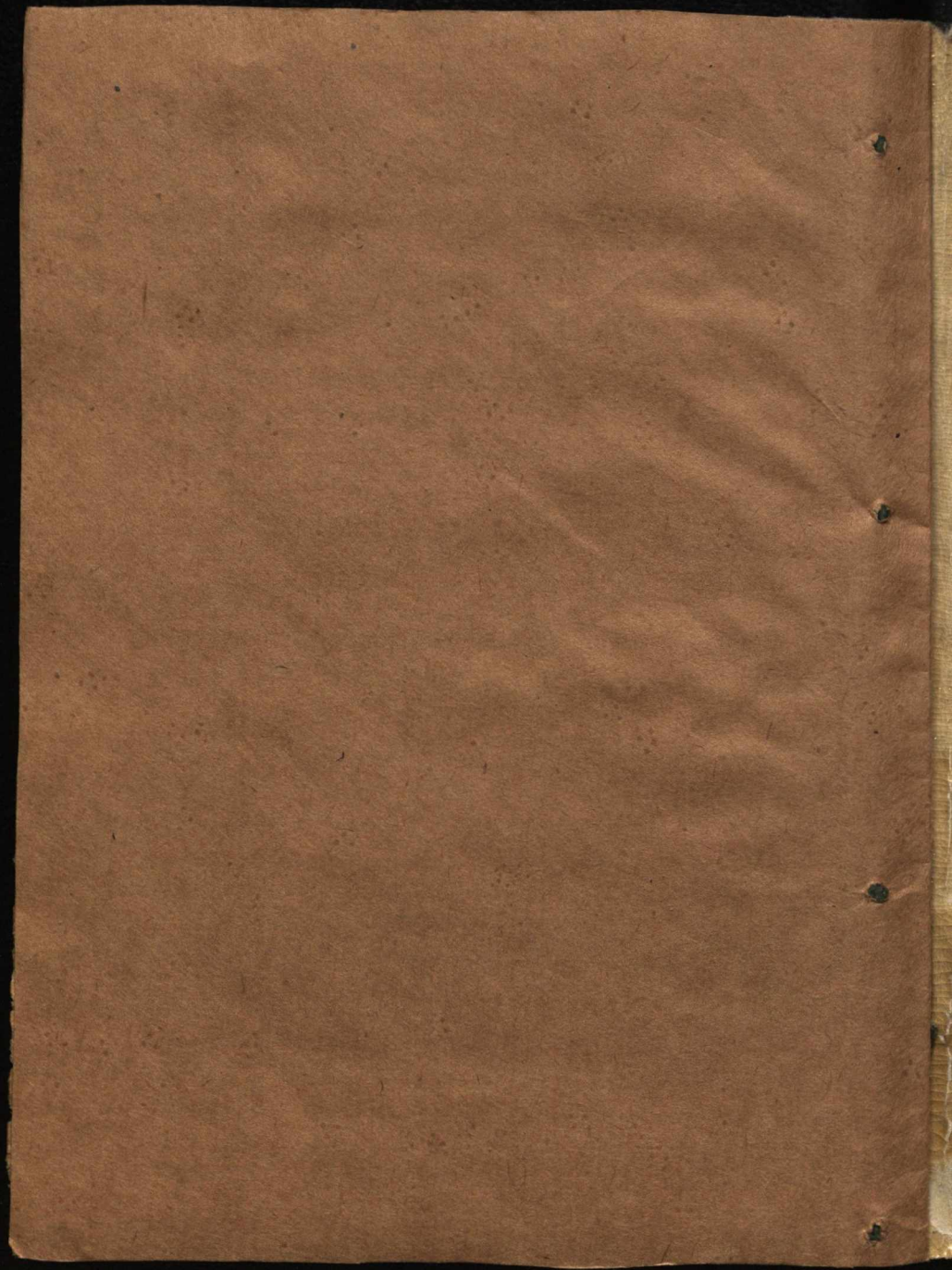

**КОМИГИЗ
СЫКТЫВКАР**

1933

En
y
51

84

66.61(2)27 335. Jen

B56

Ставмуывса пролетариијас, өтувтүөл

ЗКП2

В-11

~~34~~
~~6758~~

335 / 264051

ABONEMENT N° 34
Ost. Centr. Bibliothekalen

ВКП(б) ЦК да ЦКК

ӨТУВЈА ПЛЕНУМЛӨН РЕЗОЛҮЦИЈАЈАС

(ЈАНВАР 1933 во)

3044
150498

КОМІ ГІЗ — 1933
СЫКТЫВКАР

Резолюции объединенного пленума ЦК и ЦКК ВКП (б)
(7—12 января 1933 г.)

Издание № 11. Тираж 3500.
Упол. Облита № А-53
Заказ № 1685.
Сдано в набор 28-1-33 г.
Подписано к печати 22/II-33
Редактор М. Доронин.
Тех. редактор А. Киселев.

Стат. форм. бум. 72×108, $\frac{1}{32}$, 1,5 п. л. 3/540 зн. в п. л.

Тип. Коми ГИЗ'а, Сыктывкар, Коммунистическая, 2.

ПРОВЕРЕНО

ІНФОРМАЦІОННОЇ ЛУОРТОМ

1933 вося јанвар 7—12 лунјасѡ чукѡртчы-
ліс ВКП(б) Централнѡј Комітетлѡн да Централ
нѡј Контрольнѡј Коміссіјалѡн ѡтувја пленум.

• Ѳтувја пленум вїдлалїс тащѡм вѡпросјас:

1. Медвоцца пјатїлетвалѡн ітогјас да народ-
но-хогајственинѡј план 1933 воын—мѡд пјатїлет-
ка медвоцца воын.

2. МТС да совхозса полїтїческѡј ѡтделјас-
лѡн могјас.

3. Партіја пыщса вѡпросјас.

МЕДВОЗҶА ПЯТИЛЕТКАЛӢН ИТОҶАС ҶА НАРОДНО-ХОҶАЈСТВЕННОЈ ПЛАН 1933 ВОҶИН—МОҶ ПЯТИЛЕТКА МЕДВОЗҶА ВОҶИН

(Примігӡма 1933 воҶа январ 10 луғӡ Сталин, Молотов Ҷа Кузбывшев јортјас докладјас куҶа).

1.

МЕДВОЗҶА ПЯТИЛЕТКАЛӢН ИТОҶАС

Индустриализација Ҷа став фронт паста социалистическӡј наступленьӡӡ политика вескы Ҷа нуӡдӡмӡн СССР са робочӡј класс, большевик партија вескӡдлӡму улын, вермӡмјасӡн пӡртис олӡмӡ пјатилеткалығ медыжыд моғ—став народнӡј овмӡс социалистическӡј реконструкција нуӡдӡм вылӡ аслынымлы воҶын мунана техническӡј база лӡсӡдӡм.

Капиталист странајасын экономика кӡссан кадын, тајӡ странајасас вӡвтӡм выјын ужтӡмалӡм, корығ олӡм Ҷа шығјалӡм паскалігӡн, СССР-ын вӡтвоҶа план ӡе вӡт, а ӡол воӡн (стӡчжык-кӡ ӡол воӡн Ҷа куім тӡлығӡн) тыртӡм ем ӡнија исторіјаын меҶса тӡдчана тор.

1. СССР-са промышленностлӡн вылӡ кыптӡм, кор капиталист странајасын криҶис Ҷа промышленностығ усӡ

МедвозҶа пјатилетка чӡжӡн лӡсӡдӡма аслыным индустриалнӡј база промышленност, транспорт Ҷа вӡҶму овмӡс реконструірујтӡм вылӡ.

Борын муныо, посны крестана овмӧсјаса странаыс, кушӧмӧн вӧлі важ Россия, СССР петіс техника-экономика боксаӧ медвозын муныс странајас медвозда радјасӧ.

Быдмисны гигантјас сӧд да цветнӧј металлургиаын, химіјаын, энергетикаын: Магнитострој, Кузнецкстрој, Уралса ыргӧн комбинат, Пиддеровскса полиметаллическӧј комбинат, Волковскса аллюминіјевӧј комбинат, Чернореченскса да Березніковскса азотнӧј заводјас, Днепрострој, Зујевскӧј, Челабинскса да Штеровскса электро-станціјајас, ыжыд вына шахтајас Донбассын, Кузбассын да мукӧд рајонјасын, гырыс крекинговӧј заводјас, коксовӧј установкајас да с. в., реконструірујтӧма пӧшти став гырыс предпріятѣтӧјассӧ тајӧ промышленност јукӧдјасын.

Быдмисны гигантјас машинајас стрӧйтӧмын:

Тракторјас вӧчӧм, коді вермӧ сетны візму овмӧслы быдво уна мільона вӧв вын, Сталинградса да Харьковса трактор заводјас, Путиловса трактор завод, коді ӧні вужӧ кокні автомобилјас вӧчан заводӧ, регыд стрӧјӧ сувтас Челабинскса завод, кӧні кутасны вӧчны ыжыд вына гусеничнӧј тракторјас;

Візму ужалан сложнӧј машинајас вӧчӧм: комбайнјас, сложнӧј вартан машинајас, культиваторјас, піккерјас, шабді ӧешканјас—Ростсельмаш, Саратовса комбайн завод, завод „Коммунар“ Запорожјӧын, „Серп да молот“ Харьковын, Луберецкӧј завод да с. в;

Автомобіль промышленност, кодӧн быд заводыс онас вермӧ лезны унжык сы дорыс,

мыҗа вәли ләбәһәма 10 воҗасән царскөй Россіјаын
заграҗчаныс вајомән да ас заводјасас вөчөмөн,—
Сталин һима завод Мөскуаын, Горкіјса завод
Молотов һима, сөкыд грузовік завод Јаросла-
вын;

Ыҗыд вына паровозјас да вагонјас вөчөм:
паровоз заводјас—Выл Луганскөй, Коломнаса
реконструіруйтөм завод, вагон стрөитан завод-
јас—Ныжне-Тагільскын стрөитчыс, реконструіруј-
төмјас—„Правда“ һима, Каміһинса да с. в.

Гырыс турбінајас да генераторјас електро-
станціјајаслы вөчөм: „Електросіла“, Сталин һима
металлическөй завод Ленинградын, Турбострој
Харковын;

Сөд металлурҗиялы (домнајас, мартенјас да
прокатнөй станјас) оборудоваҗыңь вөчөм—Крама-
торкса завод, Уралмашстрој, Іжоркса завод, ме-
таллурҗическөй оборудоваҗыңь вөчан Днепрөпе-
тровскса завод да с. в.;

Ломтысан промышленностлы оборудоваҗыңь
вөчөм: ыҗыд вына врубөвөй машинајас, буритчан
машинајас шомлы да һерплы, крекінҗас, труб-
чаткајас, ыҗыд вына лебедкајас да с. в.—Гор-
ловкса завод, Сібмашстрој, Подомскса крекінҗ
завод, лејтенант Шмідт һима завод Бакуын да
мук.

Самолотјас да авіомоторјас стрөитөм—завод-
јас Мөскуаын, Горкіјын, Вороҗежын, Сібырын
да с. в.;

Сложнөй станокјас стрөитөм да инструмент-
јас вөчөм—заводјас Мөскуаын, Горкіј карын,
Ленинградын да с. в.

Став сікас машінајас вөчөм ставыс 1927-1928 во серті codic 4,5 пөв (пјатілетка медбөрја во лыс намјоткајассө 54 пр. codтөмөн), а војна-өз дырса кад серті машінајас стрөйтөм codic 10 пөв.

Лөсөдөма вым шом металлургіја база — Урал-Кузбасс.

Тайө ставыс понда:

а) Зікөз вежыс соотношенёныс промышленност да візму овмөс прөдукціјалөн воззавыслы пөмза вылө, сы понда, мыј-уфелнөј весыс промышленностлөн 1927-28 воын 48 прөцентсаң быдміс 70 пр. 1932 воын, візму овмөс быдмөм-лөн вежсытөг, а промышленнөј прөдукціја піын унжыкыс усө проізводство средствојас вөчөм вылө, сы понда мыј уфелнөј весыс сөкыд індустріја прөдукціјалөн codic 1927-28 воца 44,5 прөцентсаң 1932 воын 53 прөцентөз, мыј лоі пјатілетка заданёо дорыс 10 пр. унжык.

б) Промышленност прөдукціјалөн објомыс војнаөз серті codic 334 пр. да 1928 во серті 219 пр., пјатілетка проектын пјатілетка медбөрја во вылө 1928 дінын codөмсө індөм 234 прөч. пыфді, мыј петкөдліс пјатілетка нөмөд воын (32 во) 93,7 пр. мында вітвоса план вітөд во лыс план тыртөмсө, а сөкыд промышленностлыс вітвоса план тыртөмсө—108 прөч. мында да пјатілетка тыртіг чөжөн став промышленностлөн прөдукціјаыс быд во codic шөркөдә 22 пр.

в) Промышленностө сүјөма капітал 4 во да 3 төлыс чөжөн 23,3 міллард шайт, пјатілеткаын пасјөм 18,8 міллард шайт пыфді віт во вылө,

мыҗ лоӧ 124 прӧч. вѣтваса план дѣнын, а ӧтувја вѣзму овмӧс вылӧ капѣтал сужӧма 4 воӧн да 3 тӧлысӧн 9,4 мѣллард шаҗт, пѣвѣметкаын 5 во вылӧ пасјӧм 7,2 мѣллард шаҗт пыѣѣи, мыҗ лоӧ 130 пр. вѣтваса план дѣнын.

г) Ужлӧн проѣзводѣтельностыс промышленностын 4 воӧн соѣис 38 пр., мыҗ њеуна колтчӧ пѣвѣметка заѣањӧыс.

Таѣӧн, СССР аграрнӧј странаыс пӧрѣс индустрѣаа странаӧ, мыҗ јонмӧѣс економѣка боксањ њезавѣсѣмостсӧ страналыс сы понда, мыҗ СССР бостѣс поѣанлун кызвын колана оборудовањӧсӧ вӧчны аслас предпрѣјатвӧјасын.

Ѣк мӧд нога лоӧ положѣњӧыс промышленностлӧн капѣталѣст странајасын.

Кор промышленност СССР-ын ыжыд ӧѣја-сӧн быѣмӧ, капѣталѣстѣческӧј странајасын сулалӧ чорыѣ економѣческӧј крѣзѣс да зев ӧѣјӧ чѣнӧ промышленностлӧн проѣзводствоыс. САСШ-ын промышленнӧј проѣзводствоыс уѣи 1928 вога проѣзводство дѣнын 44 пр., Германѣјаын—45 пр., Францѣјаын—25 пр., Англѣјаын—20 пр., Польшаын—46 пр. Тајӧ торјыс шыбытѣс бӧрӧ капѣталѣст странаса проѣзводствоыс судтасӧ 30-40 во сајӧ. Крѣзѣс понда капѣталѣстѣческӧј странајасын проѣзводство аппаратыс јона тупкысалӧ (нагрузкыс абу, предпрѣјатвӧјасыс тупкысӧны); сѣѣи, шуам, Германѣјаын сӧкыѣ индустрѣјалӧн аппаратыс тупкысӧма (омертвление) 65 пр., САСШ-ын—85 пр. проѣзводѣтельнӧј вынјас да материалнӧј ценностјас бырӧдӧм, концернјаслӧн кѣссӧм, ӧнӧѣ „медбур“ капѣталѣстѣческӧј предпрѣјатвӧ-

јасын (Форд) кіссөм да деморализация мунө
ыжыд восковјасөн.

Тащөм ітогыс капитализм мунөмлөн бөрја
һол воһн.

2. Візму овмөслөн СССР-ын воқө кыптөм, кор капи- талист странајасын крічис да візму овмөсыс уөө

Индустријалөн өлјө быдмөм, өтарсаһ-кө, да
кулачествоөс кызі класс бырөдана помітика
вермөмјасөн нуөдөм, мөдарсаһ, сетісны поған-
лун сетны візму овмөслы тракторјас да медвыл
візму ужалан машинајас, котыртны посһі өтка
крестана овмөсјасөс гырыс өтувја овмөсјасө да
котыртны паскыд сет һаһ вөдһтан да скөт
віқан сөветскөј овмөсјаслыс.

Пјаһметка чөжөн сетөма візму овмөслы:
а) 120 сурсыс унжык выл тракторјас 1900 сурс вөв
вын мында; б) 1.600 мілһон шайт дон візму ужа-
лан машинајас, мыј кык пөв дорыс унжык воо-
ружітис візму овмөсөс машинајасөн 1928 во дін-
ын, торја-һын бөстөмөн төдвылө тракторөн ужа-
лан өһіја сложһөј машинајас јона сөдөм.

Бөрја һол воһн лөсөдөма 2.446 маһино-
тракторһөј станціја, кодјаслөн емөс өһіја нога
ужалан өрудөјас, ремонтірујтчан мастерскөј-
јас, автомобилјас да с. в.

Бөрја кујім воһн котыртөма 200 сурс сајас
өтувја овмөс, колхозјасө 60 пр.-ыс унжык крес-
тана овмөсјас пыс да 75 пр. гөгөрстав креста-
на көза плөщад пыс бөстөмөн.

Тајө-жө каднас лөсөдөма 5.000 сөветскөј
овмөс (һаһ вөдһтан, скөт віқан да техһическөј

културајас вѳдтан), колхозјасѳ да сѳветскѳј овмѳсјасѳ котыртѳма 80 пр. гѳгѳр став кѳѳа плѳщад пѳыс.

Тѳјѳ ставыслѳн ужпомыс:

а) жугѳдѳма кулачествоѳс, орѳдѳма вужјасѳѳ капѳталѳзмлыс вѳѳму овмѳсыс да сѳјѳн обеспечѳтѳма соѳѳалѳзмлыс сѳктын вермѳмсѳ, да колхозјас овмѳс пѳрѳс зумыд подулѳ соѳѳалѳзм теѳѳмлы;

б) пѳртѳма олѳмѳ ѳсторѳческѳј мѳг—пѳснѳ ѳтка, разѳ пемѳ крестѳана овмѳсјасѳѳ соѳѳалѳстѳческѳј гырыс вѳѳму овмѳс туј вылѳ вужѳдѳм, да СССР пѳснѳ крестѳана овмѳса странаыс пѳрѳс медыжыд вѳѳму овмѳса странаѳ,

в) содтѳма кѳѳа плѳщадјас 21 мѳллон га мында 1927-28 воса плѳщадјас серѳѳ, да пѳѳѳлетка пасѳѳдјас серѳѳ, ѳаѳ кѳѳа содтѳм куѳа мыјкѳ-мында план тырттѳм дырјѳ, технѳческѳј културајас куѳа план тыртѳма вел ыжыд содтѳдѳн—1932 воын технѳческѳј културајаслѳн кѳѳаыс воѳс 15 мѳллон гектарѳѳ, 11 мѳллон гектар пыдѳѳѳ, кыѳѳ вѳлѳ шуѳма пѳѳѳлеткаын 1932-33 во вылѳ;

г) вѳѳму овмѳс кыпѳдѳм подув вылын јѳна содѳс странаын вузѳс ѳаѳ: 700 мѳллон пуд пыдѳѳѳ, мыјда вѳлѳ сѳтѳма госуѳдарстволы 1927-28 воын, мыј пѳыс сѳмын 10 пр. ѳаѳыс вѳлѳ колхозјаслѳн, да совхозјаслѳн, 1931-32 воын сѳтѳма госуѳдарстволы 1.400 мѳллон пуд, мыј пѳын вузѳс ѳаѳыс колхозјаслѳн да совхозјаслѳн вѳлѳ-нѳм 75 пр. ѳе еѳѳа;

d) скөтвизьомлөн планын пасјодјасыс пыр-на
шонассө колтчөм дырји, социалистическөј сектор
скөтвизьомын содиc даc пөвјасөн 1928 во диньн,
пјатиметкалыс став пасјодјассө панјөмөн колхоз-
јасын фермајас котыртөмөн да скөт визан сов-
хозјасын скөт лыдсө содтөмөн. Гырыс сура скөт
куш гырыс совхозјасын да төварнөј фермајас-
ын 1932 во пом кежлө вөлі 7,6 миллон душ
(совхозјасын 2,1 мил. душ да колхозса төвар-
нөј фермајасын—5,5 миллон. душ), 1928 вога
332 сурс душ пыдди. Порсјас куш гырыс сов-
хозјасын да төварнөј фермајасын 1932 во пом
кежлө вөлі 3,6 мил. душ (совхозјасын 950 сурс
душ да төварнөј фермајасын—2,6 миллон душ),
75 сурс душ пыдди 1928 воын. Ыж да көза
куш гырыс совхозјасын да колхозса төварнөј
фермајасын 1932 во пом кежлө вөлі 9,9 мил.
душ (совхозјасын—44 мил. душ да төварнөј
фермајасын—5,6 мил. душ), 1928 воын 970 сурс
душ пыдди.

Ҷик мөдсикас положеньёыс визму овмөслөн
капитализм странајасын.

СССР-ын визму овмөс кыпалөмкөд өтщөщ,
капиталист странајасын бөрја 3-4 воын ем чорыд
кризис да производствөыс зев өдјө чинө визму
овмөсас.

Чинтөма көза плөщадјас ыаылөн 8-10 пр.,
хлопоклөн, шуам, Америкаын чинө 15 пр. унжык,
сахарнөј свеклөлөн, шуам, Германияын да
Чехословакияын 22-30 пр. вылө, шабдилөн, шу-
ам, Литваын да Латвияын 25-30 пр. вылө.

Јона чинö вiзму ужалан машинајас вöчöмыс да иналöмыс САСШ-ын—83 пр. выlö 1929 водинын, Гермаңијаын—72 пр. выlö 1928-29 водинын, Польшаын, пöштi çикöз сувтiс вiзму ужалан машина вöчöмыс.

Терыба содö рöзöритчöм крестана да фермер овмöсјаслөн, налөн ужjöзјасыс да налыс ембурсö тöрг вылын вузавлöмјас. Крестанскöј овмöсјас вузавлöма, официалнöј лыдпасјас сертi, САСШ ын 1929-öд воын 45 сурс, 1932 воын—150 сурс, Гермаңијаын 1928 воын—10 сурс; 1931 воын—18 сурс овмöс.

Тащöм iтогыс вiзму овмöс мунöмлөн капитализм странајасын.

3. Кар да сiкт костын СССР-ын тöвар бергöдчöм содöм да сöветскöј вузасöм паскалöм, кор капиталист странајасын кризис да вузасöмыс чинö

Индустриализацијалөн вермöмјасыс да колхозјас течöмлөн кыптöмыс jонмöдисны производственнöј jитчöмсö робочöј классыс колхозса крестанакöд да помöз выlö вöчисны сijöс основнöј формаөн кар да сiкт кост jитöдлы. Тајö медыжыд торсö ез гöгöрвоны вескыдвыв оппортунизм сама элементјас партiја пышкын. Но сöмын çикöз вошöм „шужавывсајас“ вермасны лыддыны, мыј тапонда вештысö-нын бокö вопрос кар да сiкт костын вузасан форма. jитöд jонмöдöм jылыс да вермöны не донјавны кöзajственнöј да политическöј коланлунсö паскыда мунана тöвар вöчöм воçö паскöдöмлыс, рынокывса фондјас быднөгөн содтöмлыс да робочöј-

јасөс да колхозникјасөс промтоварөн снабжай-
төм содтөм могыс төвар бергөдчөм паскөдөмыс.

Социалистическөй элементјаслөн народнөйов-
мөсын абсолютнөй ыжыдалөмыс, частно капита-
листическөй элементјас вузасөмыс вөтлөм да
производственнөй јитөд јонмөдөм кыпөдисны
јитөдлыс вузасан формасө выл, выліжык шупө-
дө—советскөй вузасөмын сещөм шупөдө, кор
обеспечитөма кычї карын, сїз-жө і сиктын јур-
нуөдана положеннөсө государственно-коопера-
тивнөй, а сїз-жө колхознөй вузасөмы да нуөдсө
дугдывтөм кос вузасөмыс спекулација бырөдөм
вөсна.

Пјатїметка ітогын мїјан лої:

а) кокнї промышлєностлөн прөдукција со-
дөм, 1928 во дінын 187 пр. вылө;

б) быдмис рознычаөн вузасан төвар бергөд-
чөм кооперативно государственной вузасөмын,
кодї өнї 1932 вөса донјасөн артавсө 39,9 м л-
лард шайтөн, мбө төвар массаыс рознычаөн
вузасөмын содїс 1928 во дінын 175 пр.;

в) содїс государственно-кооперативнөй вуза-
сан сөтын 158 сурс лавка да магазин, 1929 во
дінын;

г) пыр содө колхознөй вузасөм да вїзму
продуктајас заготовитөм государственной да
кооперативнөй организацијасөн.

Љик мөдпөлөс положеннөыс төвар бергөдчөм-
лөн капитализм странајас пыщкын, көнї кризїс
вајөдїс јона өдјө вузасөмсө чїнтөмөз, предпри-
јаттөјас массөвөја тупкалөмөз да поснї да шөр-
код төргөвөјјасөс рөзөритчөмөз, гырыс вузасан

Фирмајас банкротчөмөз да вузасан предпріјат
төјасын төвар кујлөмө, ужалыс массалөн нөбас-
ны вермөмыс пыр отарө усөмөн.

**4. Ужтөмалөм бырөдөм да ужалыс јөзлыс олан
уровеңсө кыпөдөм СССР-ын, кор капиталіст
странајасын вөвлытөма паскалө ужтөмалөм да
усө ужалыс јөзлөн олан уровеңыс**

Промышленностлөн да візму овмөслөн пыр
отарө кыптөмыс СССР-ын вөчисны кык мед
ыжыд тор, коді јона бурмөдіс материалнөј поло-
жеңнө ужалыс јөзлыс:

1. Ужтөмалөм бырөдөм да аскіја лун понда
полөм робочөјјас пөвсын бырөдөм.

2. Колхозјас течөмөн пөшті став гөм крестана-
наөс кыскөм, тајө под вылын крестанаөс ембура
да ембуртөм вылө торјалөм (расслојеңнө) орөд-
өм да та понда гөммөм да пауперізм сіктын
бырөдөм.

Тајө медыжыд вермөмјасыс понда материал-
нөј положениесө робочөјјаслыс да крестана-
лыс бурмөдөмын медвозза пјатіметкаын міјан
лоі:

а) содтөма робочөј да служащөј лыд гырыс
промышленностын кык пөв 1928 во дінын, мы-
јөн вітвоста план лоі тыртөма 57 пр. содтөдөн;

б) содтөма народнөј доход, сы піын доход-
сө робочөјјаслыс да крестаналыс, коді кајіс
1932 воын 45,1 мільард шайтөз 1928 во серті
лоі 85 прөчентөн унжык;

в) вочөжса шөр уждоныс гырыс промышлен-
ност бердса робочөјјаслөн да служащөјјаслөн

codi 1928 во серті 67 пр., кодi вiтвoса план серті 18 прoчeнтoн вылынжык;

г) социальнoй стракованьнo фонд codic 292 пр. 1928 во серті (1932 воын 4.120 мiл. шaйт 1928 воса 1.050 мiл. шaйт пыддi), мыjон вiтвoса план лoи тыртoма 111 пр.;

д) пaскoдoма oтувjон cojом-juом, 70 пр. унжык рoбoчoйoc журнудaнa прoмышлeннoст jукoнjас бeрдыс кыскoмoн, мыjон пjатилeткa лoи тыртoма 6 пoв унжык;

e) вужoма прoмышлeннoстын 7 чaсa ужaлaн лун вылo кызвын рoбoчoй классoн.

Эк мoдпoлoс пoлoжeннoыс рoбoчoйjаслoн дa крeстaнaлoн кaпiтaлiст стpaнaжaсын.

Кaтaстpoфa oдjасoн codic ужтoм лыд. САСШ-ын, oфициaльнoй лыдпaсjас серті, куш oтi oбpaбaтывaйтaн прoмышлeннoст дiныс ужaлыс рoбoчoй лыдыс чiнiс 1928 воса 8,5 мiл. мoртcaн 5,5 мiлoнoд 1932 воын, aмepикaсa фeдepaцiя тpyдa лыдпaсjас серті, ужтoм лыдыс САСШ-ын стaв прoмышлeннoстaс 1932 во пом кeжлo вoдi кaдo 12 мiл. мoртoд. Aнглiяын, oфициaльнoй стaтiстикa лыдпaсjас серті, ужтoм joз лыдыс 1928 воса 1.290 сурcaн кaјic 2,8 мiлoн мoртoд 1932 воын. Гepмaнiяын, oфициaльнoй лыдпaсjас серті, ужтoм лыдыс codic 1928 воса 1.376 сурcaн 5,5 мiлoнoд 1932 воын. Тaщoм-жo пoлoжeннoыс стaв кaпiтaлiстичeскoй стpaнaжaсын. Лiгa Нaцiј бeрдca мeждyнaрoднoй бjурo тpyдaсa лыдпaсjас серті, кoдjас тoдoмoн чiнтoмaoс, ужтoм joзыс кaпiтaлiст стpaнaжaсын (Китaйтoг,

Индиятөг, Индонезиятөг да Кореятөг) 30 миллион мортыс-нын уржык.

Пыр отаро дугдывтөг чинтыссө уждоныс робочојјаслөн. Официалној лыдпасјас серти, төлысса шөр уждон чинтөмыс САСШ-ын воо 35 пр. 1928 вога уждон серти, Англияын таяожө срокөн—15 пр., а Германияын—весігтө 50 пр.

Јона чинтөма і сіз нин ічөт фондјассө робочој страковањнөлыс Англияын да Германияын. САСШ-ын да Францияын аік абу лібө пөшти абу уждөмјасөс некущөм сікас стракујтөм, сы понда јона өдјөн содө оланінтөм робочој да дөзөритөм чемад лыд, торја-нин САСШ-ын.

Абу буржык положенњөыс крестана масса-лөн капиталистическөј странајасын. Візму овмөс-ын кризис вуждинсањыс өрөдө крестанскөј овмөс да петкөдө миллионјасөн рөзөритчөм крестанаөс да фермерјасөс корны. Тырмана лоө индөм, мыј САСШ-ын, официалној лыдпасјас серти, во чөжга доходыс шөркөддем фермерлөн бөрја кујім воын летчис 1928 вога 847 долларсањ 187 долларөз 1932 воын.

5. Культурној база паскөдөм да техническөј кадр-јас СССР-ын содтөм, кор капиталист странајасын техническөј кадрјасыс чинөны да рачсалөны

Народној овмөс кыптөмкөд да ужалыс мас-салөн олөм бурмөмкөд отщөщ јона паскаліс культурној подув да өдјөн содіс СССР-ын тех-ническөј кадрјас.

Велөдчыс лыд ічөт школајасын СССР-ын содіс 1928 вога 10 миллионсањ 19 миллионөз

1932 воын. Помасо ічөт школајасын быт велөдчөм нуөдөм. Населеннөлөн грамотност codic 1930 вога 67 прөчентсаң 90 прөчентөз. 1932 воын.

Велөдчыс лыд общөј образоваңнө сетаң шөр школајасын кајис 1928 өд вога 1.600.000-саң 4 350 000-өз 1932 воын. Техникумјасын да рабфакјасын велөдчыс лыд codic 1928 вога 264.000 мортсаң 1.437.000 мортөз 1932 воын.

Велөдчыс лыд ыжыд школајасын codic 1928 вога 166.000 мортсаң 500.000 өз 1932 воын.

Codic научно ісследователскөј институт лыд 1929 вога 224-саң 770-өз 1932 воын, а научнөј роботчык лыд codic 2 пөв.

Тажө жө кадын капиталист странајасын тупкысөны ыжыд школајас да научнөј институтјас, паскалө техническөј кадрјас пөвсын ужтөмалөм да квалификацјасө воштөм, вузјас помалөмјас піыс унжыкыс оз сөмын-һин вермыны адзыны уж асланыс специалност сертї, но і көв кущөм уж, сы понда чинө ыжыд школајасө студентјас-лөн пырөмыс, капитал воштө команднөј кадрјас-сө (форд), век јонжыка паскалө "теоріјас" наукалөн да технікалөн прогресс ковтөм јылыс да төдчө научнөј мөвплөн бөрө бергөдчөм.

6. Капитализм элементјас карын да өиктын жугөдөма, подувсө социалистическөј экономика-лы течөма, социализмлөн вермөм СССР-ын обес-печитөма

Ыжыд вермөмјасөн втвога план 4 воін тыртөмө робочөј класс СССР-ын воис партја вескөдлөм улын һеммірїтчытөг классөвөј враг-

264051
264051

көд кочасөмөн, сылыс көтө медичөтүк падмөд-
чөмсө жугөдөмөн. Социалистическөй индустрија
быдмөм под вылын, медыжыд һаһа районјасын
дорвыс коллективизација нуөдөмөн да кулачест-
воос, кызи классөс, бырөдан политикаө вужөмөн,
решитөма медыжыд вопрос „көдi көдөс“, решитө-
ма социализм дор карын да сиктын капитализм
элементјаслы воча.

Ыжыд вермөмјасөн пјатиметка 4 воон тыртө-
мө партија воис партијалыс генеральнөй туйви-
чорыда да последовательнөја нуөдөм вөсна
тышкасөмөн, вескыдывыв оппортунизмкөд, кызи
медыжыд опасносткөд тышкасөмөн, „шуйгавыв“
веһнөдлөмјаскөд да контрреволюционнөй троц-
кизмкөд тышкасөмөн, быдсикас антипартијнөй груп-
пировкајас һекущөм пощадатөг псевдартөмөн,
буржуазнөй перерождеһечјасөс, классөвөй враг-
лыс партбелета агентјасөс чорыда разоблачи-
төмөн.

Ыжыд вермөмјасөн пјатиметка тыртөмө пар-
тија воис ужалыс массалыс творческөй активност-
сө да производственнөй возмөстчөмсө паскыда
кыпөдөмөн век унжык робочөјөс да колхозһик-
өс социализм течыс ударһикјас радө кыскөмөн,
паскыда социорјисөм нуөдөмөн.

Сөмын, тыр вынаөн көмө XVII өд конферен-
цијалөн сийө индөд, мыј социализм наступајтөмлөн
вермөмјасыс быт кыпөдасыны выл формајасөн
классөвөй көс јосмөм торја районјасын да со-
циализм течан торја участокјасын. Бөрја кадө
СССР-са өткымын районјасын классөвөй враг-
лөн емөс јонжыка зилөмјас, меһым суйөдчы-

ны колхозјасөн да совхозјасөн всекөдлмны да аугны сетыс ужсө вредительство колхозјасын да совхозјасын нуөдөмөн да государстволыс заданьёјас тыртөмын саботаж котыртөмөн — лишнёјыс висталө, сы јылыс, мыј революционнөј суслун да классөвөј врагөс пасвартны даслун мед вөлі медыжыд заповесөн коммунисты да медыжыд предпосылкаөн возө муномын.

7. Медвозза пјатиметкасаң мөд пјатиметкаө

Медвозза пјатиметка вөлі вым заводјас стрөитан пјатиметкаөн, кодјас лоины вым технической базаөн промышленностлы став народнөј овмөсөс реконструируйтөм вылө, виқму овмөсын вым предпјаттөјас — колхозјас да совхозјас стрөитан пјатиметкаөн, кодјас лоины воропөн став виқму овмөсөс социализм под вылө котыртөмын.

Татыс і петө вым строительство нуөдөм, вым строительствөө кыпыда кутчисөм (пафос), кызі первој характернөј тор медвозза пјатиметка кадлөн.

Но вым предпјаттөјас стрөитөм промышленностин, сизжө виқму овмөсын, кызвынсө мунис өнија, важ либө вымөдөм промышленнөј предпјаттөјас исползуйтөмөн, техникаыс кодјаслөн төдсаһин вөлі да кодјасөс исползуйтны торја сөкыдыс езһин вөв.

Татысжө ыжыд удемнөј весыс важ да вымөдөм промышленнөј предпјаттөјаслөн дас прөдукција лөзөмын да позанлуныс промышленнөј прөдукција содтөмын өдзөдөмжык өдјаслөн,

мыҗ лоӧ мӧд характернӧј торјӧн первојја пјатиметкаын.

Мӧд нога лоӧ делӧыс мӧд пјатиметкамн. Мӧд пјатиметка первојја пјатиметкаыс кутас торјавны сӧјӧн, мыҗ кызвынсӧ лоас вым предпріяттӧјас промышленностын освоитан пјатиметкаӧн, вӧзму овмӧсыс вым предпріяттӧјас — колхозјас да совхозјас организація боксан јонмӧдан пјатиметкаӧн, мыҗ ферг оз-жӧ еновт, а индӧ воӧ вылӧ вым строителство паскӧдӧм.

Тажӧ лоӧ, мыҗ мӧд пјатиметкалы, кӧсјӧ-кӧ сӧјӧ вӧтчысны ыҗыд вермӧмјас, колӧ вым строителстволы ӧнја лозунг дӧнӧ содтыны вым лозунг вым предпріяттӧјас да вым техника освоитӧм.

Но освоитны вым предпріяттӧјас да вым техника лоӧ унҗык сӧкыдлуныс, важ либӧ вым мӧдӧм заводјас да фабрикјас использутӧм дорыс, кодјаслӧн техникаыс тӧдса-нын. Та вылӧ ковмас унҗык кад сы вылӧ, медем кыпӧдны квалификациясӧ робочӧјјаслыс да инженерно-техническӧј персонаалыс да бостны вым навукјас вым техникасӧ сполна использутӧм вылӧ.

Татыс петӧ, мыҗ мӧд пјатиметкаын ыҗыдҗык ролыс промышленнӧј продукция содтӧмын лоӧ ӧз-нын важ предпріяттӧјаслӧн, а вымјаслӧн, кодјаслыс техникасӧ колӧ освоитны, а тажӧ оз вермы ӧе назмӧдны мыҗкӧ-мында промышленнӧј продукциялыс содӧмсӧ первојја пјатиметка ӧдјас серы.

Татые коланлун ичотажык одзодан оджасон содтыны промышленностые прöдукц'јасö мөд пјатиметкаын, — еща вылө көт — мөд пјатиметка воҗа кык либө куим вонас.

Та сертi i ЦК лөн да ЦКК-лөн отувја пленум лыддө, мыј:

а) Промышленность прöдукц'јалы вочөжса шөр быдмөмсö мөд пјатиметка вылө колө пас-
јыны не 21-22 прөч., кыҗи вөли первојја пјати-
меткаын, а неуна ещажык, шуам, 13-14 прөч.

б) Медыжыд мыжөдсö колө вөчны прöдук-
ц'јалы не лыдсö содтөм вылө, а качество
бурмөдөм вылө да промышленностын ужыслыс
производительност кыпөдөм вылө, не көза пло-
щадјас паскөдөм вылө, а вiзмуужалөмын уро-
жај кыпөдөм вылө да вiзму овмөсын ужлыс
качествосö бурмөдөм вылө.

II

НАРОДНОЈ ОВМӨСЛӨН ПЛАН МӨД ПЈАТИМЕТКА МЕД- ВОҗА ВОЫН (1933 ВО)

Медвоҗа пјатиметкалөн итоҗасыс сетөны тыр позанлун воҗө вылө бура јона кыпөдны народној овмөс 1933 воын — мөд пјатиметка медвоҗа воын.

Та сертi ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум шуө:

1. Промышленность прöдукц'јалыс быдмөмсö индыны 1933 воын 16,5 прөч. 1932 во дiнө, сы пiыс „А“ группа куҗа 21,2 прөч., „Б“ группа куҗа 10,5 прөч.

2. Лӧсӧдны ташӧм размер быттыртана
производственнӧй задаӧнӧяслы медколана про-
мышленнӧй отраслјас куӧа:

а) електроенергја вӧчӧм куӧа 16.300 млн.
кјловатт-час;

б) сӧд металлургја куӧа 9 млн. тонна чу-
гун да 6,2 млн. тонна прокат;

в) шом 84 млн. тонна;

нӧрп 24,4 млн. тонна;

г) машјнајас стрӧйтӧм 6,5 млрд. шјрт (26-27
васа донјасӧн);

д) хјмическӧй промышленност 1.839 млн. ш.
(26-27 васа донјасӧн);

е) кокныд промышленност 8.8 млрд. ш.
(26-27 васа донјасӧн);

ж) сојантор промышленност (НКСнаб да
Комзаг СТО) 7,7 млрд. ш. (26-27 васа донјасӧн);

з) вӧр промышленност НКЛеслӧн 2.072 млн.
шјрт (26-27 васа донјасӧн);

и) промкооперацја 7.920 млн. шјрт (32 во
вылӧ планын шуӧм донјасӧн).

3. Вјзму овмӧс куӧа. Лӧсӧдны 1933 во-
са тувсов кӧза улӧ площадсӧ 95 мјллон га
да арса нӧн кӧза улӧ 38,5 млн. га, сы пјыс:
тулысын кӧзсан нӧн улӧ 63,1 млн. га, шӧр
урожајсӧ став пӧлӧс нӧн кӧзалыс 8 центнер
гаыс пасјӧмӧн;

Хлопок улӧ 2.067 млн. га, шӧр урожајсӧ
орошјтан хлопоклыс 8 центнер гаыс пасјӧмӧн;

Свеклӧ улӧ 1,2 млн. га, 100 центнер гаыс
шӧр урожајӧн;

Шабди улö 2,3 млн. га, 2,4 центнер гаыг шөр урожаён.

МТС-лыг лыд вайöдны 2 768-öз.

Государствоса скöt вiзан объектьёныяс-ын да колхозса фермајасын скöt лыдсö вайöдны гырыг сура скötлыг совхозјасын — 2550 сурс душöз, тöварнöј фермајасын — 6000000 душöз;

Мöсјаслыг — совхозјасын 1.162 сурс душöз, тöварнöј фермајасын — 2.500 сурс душöз;

Порсјаслыг — совхозјасын 1.150 сурс душöз, тöварнöј фермајасын — 3.750 сурс душöз;

Ыкјаслыг — совхозјасын 4.840 сурс душöз, тöварнöј фермајасын — 6.205 сурс душöз.

4. Индыны 1933 воын көрттујасöд груз бергöдчöм лыд 300 млн. тонна да быдлун былö вагон грузитан лыд 58.000 вагон.

5. Промышленностлы, транспортлы да вiз-му овмöслы сетöм производственнöј задакъёјас сертi лезны капитал народнöј овмöсö суйöм былö 1933 воын 18 миллиард шайт, сы пыг:

а) промышленностлы — 10.109 млн. шайт (9.164 млн. шайт пыдси).

Сы пыг: „А“ группа былö 8.527 млн. ш.

„Б“ группа былö 1.582 „

б) транспортлы 2.976 „

в) вiзму овмöслы 2.148 „

6. ЦК-лөн да ЦКК-лөн öтувја пленум лыд-дö 1933 вога планын медеа ыжыд могөн уна ужвын бостыг ужјас мехаызырујтöм (техническöј културајас вiзму овмöсын, изшом, вөр, трунда, груз сөвтан-ректан ужјас да с. в.). ЦК-лөн

да ЦКК-лөн пленум шөктө СССР-са СНК-өс да став партијнөј да советскөј организацијасөс дугдывтөг виçодны мехаңизација былө лөгөдөм планјас да та былө ковман оборудовањњө, вөчан планјас сполна тыртөм бөрыс.

7. Ужлыс производительност кыпөдөм куңа да асдон чинтөм куңа лөгөдны 1933 во былө 1932 во серти:

а) кыпөдны ужлыс производительностсө промышленностин 14%;

б) чинтыны асдон промышленностин 3,9%;

в) чинтыны асдонсө строитчөмын 15%.

Качественнөј петкөсјас вөсна кокасөмлы ыжыд значењњө сетөмөн, кодјасөс тырттөм понда артмөны прорывјас накопленњө ужын дај сийө јона инмө государство бјуджеты, да сийөс пасјөмөн, мыј колан во өткымын отрасјас ез тыртыны задањњөјассө качественнөј петкөсјас куңаыс, а мукөддырјыс вөлі воңа во дорсысна локмөдөма, — ЦК лөн да ЦКК лөн өтувја пленум шөктө став көңајственнөј, партијнөј да профессионалнөј организацијасөс пуктыны 1933 воын медыжыд вњимањњө ужлыс производительност кыпөдөм куңа да асдон чинтөм куңа задањњөјас тыртөм былө, кодөс тыртөм медвоң лоө бөстөма төд былө быд предпријатчөлыс да трестлыс ужсө донјалигөн.

8. Материалнөј да културнөј оласногсө ужалысјаслыс воңө былө кыпөдөм могус, ЦК лөн да ЦКК лөн өтувја пленум шуө:

а) коммунальнӱ овмӱс былӱ сӱм лезан сумма индыны 696 млн. шайт, олан керкајас стрӱитӱм былӱ 1472 млн. шайт;

б) соціальнӱ-культурнӱ корӱмјас ужалысјаслыг обслуживајтӱм былӱ (соцстрах, војтырӱс велӱдӱм, зӱнвизалун кутӱм, прібылјасыг культурнӱ да јилстројтелство былӱ торјӱдӱм, фабрично-заводскӱ ученічество школајас былӱ отчїсленьнӱјас да с. в.) став сӱм визны 11.616 млн. шайт, мыј доас 1932 вога рӱскодјас дїнын 19,8 прӱцентӱн унжык;

в) уждон содтӱм 1933 воын став народнӱј овмӱс куҗа пасјыны 6,8%. 1932 вога вочӱжса шӱр уждон серві, а промышленностын — 9%.

9. Государственнӱј бјуджетлыг доход јукӱнсӱ артавны 34.689 млн. шайт, рӱсходнӱј частсӱ 33.169 млн. шайт докодјассӱ рӱскодјас дорыг 1.520 млн. шайтӱн унжык индӱмӱн; став партїјнӱј, советскӱј да кӱчјајственнӱј организацијасӱс быт вӱчны щӱктӱмӱн:

а) нуӱдны зев чорыда бјуджетнӱј да кредитнӱј дисциплина, кыҗї доходјас куҗа, сїҗ-жӱ рӱскодјас куҗа;

б) чорыда нуӱдны хозрасчот да договорнӱј дисциплина хозорганјас костын;

в) не лезны нуӱдны планын индытӱм некущӱм стројтелство.

*
*
*

1933 вога план, кыҗї мӱд пјатїметка медвоҗа волӱн план, доӱ СССР-ын социалистическӱј общество течан уҗ воҗӱ нуӱдӱмӱн.

ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум сполна ескө
ыңдыр мөмјасөн 1933 вога план тыртөм былө.
Нөшта возө бурмөдны ужсө государствоса пред-
пріяттөјасын да колхозјасын ужалөм органи-
зујтөм куға, збылыг овладејтны производство
технікаөн, социалистическөј дисциплина колхоз-
јасө сујөмөн, јонмөдны сетөні колхозса актывсө
да косасны кулак вміяһнө петкөдчөмјаскөд,
соцордјысөм да ударһичество паскөдөм — тајө
ставыслөн колө лоны вына воропөн 1933 вога
план тыртөмын.

ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум нөшта
өтчыд индө став партіјнөј организацијаслы
план тыртөм куға практическөј ужын ассыныс
вһимаһнөсө примітөм решеһнөјас олөмө пөртөм
систематическөја прөверитны колөм былө, кызі
партіјнөј, сіз-жө беспартіјнөј кадрјас зев бура
бөрјөм былө да овмөсөн вескөдлөм бурмөдөм
былө.

1933 вога план вермөмөн тыртөм щөктө
став партіјнөј организацијасөс пөщадә сет-
төг косасны классөвөј врагкөд партіја полити-
калы падмөдчөмјас быд сікас петкөдчөмјаскөд,
партіја радјасын јединство јонмөдөмөн сетны
чорыд отпор аһтипартіјнөј став мөвпјаслы да
весавны перерөдчөм да партијалы чуждөјөн
лоыг элементјасөс.

ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум чуксалө
став партіјнөј, советскөј да профсојузнөј ор-
ганизацијасөс, робочөј классөс да колхознөј
крестьянаөс мобилизујтны вынсө народнөј овмөс-

АБЫС 1933 ВО ВЫЛӨ ПЛАН, МӨД ПЯТИМЕТКА МЕД-
ВОЗДА ВОЛЫС — СТАВНАС ТЫРТӨМ ВЫЛӨ.

МТС ДА СОВХОЗСА ПОЛИТОТФЕЛЈАСЛӨН МОГЈАС
(Примитөма 1933 воца январ 11-өд лунө, Каганович Јорт
доклад куча).

I

**СИКТЈАСЫН ПОЛЫТИЧЕСКӨЈ УЖ ОМОЛА МУНӨМ ДА
МТС ЈАСЫН ДА СОВХОЗЈАСЫН ПОЛИТОТФЕЛЈАС ЛӨСӨ-
ДОМЛӨН КОЛАНЛУН**

Ви́зму овмөс во́зө кыпөдөм вөсна да сјјөс
социалистическөј переустройство помалөм вөсна
тыш ем өнја кадө зев ыжыд мог партијалөн.

Кызвын гөм да шөркөдөдем крестанаөс кол-
лективизирүптөм, колхозјаслыс производствен-
но-техническөј подувсө паскөдөм да совхозјас
течөм паскөдөм, — сетисны колана предпосылка-
јас во́зө нөшта вылө кыпөдны визму овмөс, јон-
мөдны индустриализацијалыс продоволствијө да
сырјо подувсө да пыр өтарө кыпөдны доходсө,
кыңи колхозјаслыс, сиз-жө і торјөн колхозник-
јаслыс.

Тажө моҗассө бура олөмө пөртөмлы чорыда
надмөдчөны антисөветскөј элементјас сиктјасын.
Овмөс боксаң жугөдөм кулак, но коді ез-на
помөдсө вошты ассыс вмиҗаңнөсө, вөвлөм жежыд
офицерјас, вөвлөм попјас да налөн пијаныс, по-
мещикјаслөн да сакар-заводчикјаслөн вөвлөм уп-
равлајтысјас, вөвлөм урафникјас да мукөд анти-
сөветскөј элементјас, буржуазно-националистиче-
скөј интеллигенција, на пыс есерјас да петлуро-

вечјас, кодјас овмөдчөмаөс 'сіктјасө, быднөгьс зілөны кістны колхозјасөс, орөдны партіјалыс да правітєлстволыс меропріјаттөјас візму овмөс куѣа, та могьс торја колхознїкјаслыс бөрө колөмсө аслањыс бөстөмөн өтувја колхознөј овмөс інтересјаслы да колхознөј крєстњанство інтересјаслы воча.

Колхозө щөтоводјасөн, завхозјасөн, кладовщїкјасөн, бригадїрјасөн да с. в. сүјсөмөн, њє шоча і колхозса правлєњњөас јурнуөдысјасөн сүјсөмөн, антїсөветскөј элементјас зілөны вөчны вредїлекство, жугөдлөны машинајас, лок ногөн көзөны (огрехјасөн), таргајтөны колхозса ембур, орөдөны уж дїсціплїна, котырталөны көјдыс гусавлөм, вөчалөны гуса амбарјас, саботїрујтөны њањ заготовкјас, — і мукөд дырјї налы удајтчывлө кістны колхозјасөс.

Совхозјасө завхозјасөн, бухгалтерјасөн, полеводјасөн, кладовщїкјасөн, отдєлєњњөјасөн вескөдлысјасөн да с. в. сүјсөмөн, сөвет властлы тајө паныда муныс элементјасыс торкалөны совхозјас течан ужлы, нарөснө тракторјас, комбайнјас жугөдлөмөн, му омөла гөрөмөн, скөтөс омөла дөчөрїтөмөн, уж дїсціплїна кістөмөн, совхознөј ембур гусавлөмөн, медса-њїн совхозлыс прөдукціјасө (њањ, јај, јөв, выј, вурун да сіз вөзө).

Сөветјаслы да колхозјаслы паныд муныс тајө став элементјасыс воөдчөны өтувја өтї мөгө: најө зілөны бергөдны помещїкјаслыс да кулакјаслыс властсө ужалыс крєстњана вылын, најө

зімõны бергõдны властсõ фабрікантиаслыс да заводчікјаслыс робочõјјас вылын.

Коммунистјасан да на дор муныс беспартійнõјјасан колõ лоны торја суглун, медем сетны чорыд отпор тајõ анџисõветскõј элементјаслы да жугõдны најõс помõз.

Сек кості, сиктса партійнõј да комсомолскõј организацијас, щõщ і совхозса да МТС-са јачејкајас, кодјаслõн щõкыда абу революционнõј суглуныс да нырысыс, уналаын не сõмын оз паныда сувтõдны враждебнõј классјас тајõ анџисõветскõј ужыслы классõвõј суглун да большевистскõј быдлунја тыш сõветскõј влїјаннõ беспартійнõј колхозникјас да совхозса ужалысјас вылõ јонмõдõм могыс, но мукõд дырјыс агныс сурлõны тајõ вредителскõј элементјас влїјаннõ улас, а партїјаса õткымын шленјас, кодјас сугõмаõс партїјаõ асланыс карјера вõснаыс — јитõдны колхозлы, совхозлы да сõвет властлы врагјаскõд да котыртõны накõд щõщ гусавлõм кõјдысјас кõзїгõн, нан гусавлõм ідралїгõн да вартїгõн, нан чеблалõм гуса амбарјасõ, нан заготовкајас саботїрујтõм дај, сїз кõ кыскõны торја колхозјасõс, колхозникјаслыс торја группасõс да бõрõ комõм совхозса ужалысјасõс сõвет властлы паныда тышкõ.

Тајõ медеа-нын инмõ совхозјаслы, кõні оз шоча совхозса дыректорјас, анџисõветскõј элементјас влїјаннõ улõ сурõмõн, лõõны буржуазнõј перерожденецјасõн, саботїрујтõны сõвет властлыз задањнõјас, муноны партїјаõс да правїтельствоõс вескыда ылõдлõм вылõ да зімõны распоражајт-

чыны государственнӱ совхозса прӱдукцїаӱн,
кыҗї асланыс ембурӱн.

Та вӱсна, сїктса коммунистїас да комсомо-
лечїас воҗын сулалӱны ӱнї могїас котыртны кол-
хозїасын да совхозїасын збылвылӱ партиїнӱ да
сӱветскӱ активӱс да јурнуӱдны најӱӱн, кыскы-
ны ас бердӱ унжык колхознїкїасӱс да совхоз-
їасын ужалысїасӱс, вӱтлыны колхозїасыс да сов-
хозїасыс сетчӱ сујгӱм аҗнїсӱветскӱ элементїа-
сӱс, медвојдӱр завхозїас, счетоводїас, бухгал-
терїас да кладовщїкїас пыс, чорыда да мїчӱд-
лытӱг нуӱдны олӱмӱ сӱвет властлыс законїасӱс
адмїнїстратївнӱ да карательнӱ мераїас јылыс
колхозса да совхозса ембур таргајтысїас вылӱ
да партијалыс да правїтелстволыс меропрїят-
тӱїасӱс кӱїдыс чукӱртӱм јылыс, кӱза јылыс, уро-
жај їдралӱм да вартӱм јылыс, җаҗ заготовкаїас
јылыс да с. в. саботїруїтысїас вылӱ.

Вїҗму овмӱс социалистїческӱ лад вылӱ вужӱ-
дӱмын, колхознїкїас пӱвсӱ сӱветскӱ влїҗаҗнӱ
пыр ӱтарӱ јонмӱдӱмын медыҗыд воропӱн лӱоны
машїно-тракторнӱ станцїаїас да совхозїас, кыҗї
социалистїческӱ вїҗму овмӱслӱн гырыс фаб-
рїкаїас.

Машїно-тракторнӱ станцїаїас да совхозїас
чорыда-җын сувтїсны социалистїческӱ вїҗму ов-
мӱсын ӱтувїа овмӱс сїстема котыртысїасӱн.
Кӱт-ї организационно-кӱзаїственнӱ ролыс да
влїҗаҗнӱыс МТС-їаслӱн технїческӱ перевоору-
жєннӱ боксаҗ да сїктса овмӱссӱ социалистїчес-
кӱ переустроїство боксаҗ зєв ыҗыд, налӱн
полїтїческӱ влїҗаҗнӱыс паскыд колхознӱ масса

вылӧӧнӧ кезлӧ ӧекытчӧ тырмытӧм-на. МТС-јаслӧн щӧкыда оз тыдав полӧтӧическӧј чужӧмыс. МТС-јас пыщкын щӧкыда-на овлӧ преступнӧј кӧјывсӧн ужнуӧдӧм партӧја да правӧтельство задаӧӧјас дӧнӧ, преступнӧј вӧзӧдӧмгосударственнӧј ембур дӧнӧ, гусавлӧм да таргајтӧм колхозса да госу- дарствоса ембур. Классово-враждӧебнӧј элемент- јас оз шоча сујсывлыны і МТС-јасӧ, нуӧдӧны пыщкӧссаӧныс уж колхознӧјјас вылӧ аӧвӧсовет- скӧј влӧјаӧнӧ јонмӧдӧм могыс.

Тажӧ сӧз-жӧ велӧјона імӧ і совхозјаслы. Кӧт совхозјаслӧн вӧзму овмӧсӧс технӧическӧј пере- вооруженӧ ужын да социалистӧическӧј переустр- ојствоын ролыс возын мунана, ӧнӧз-на налӧн полӧтика боксаӧ да овмӧс боксаӧ влӧјаӧнӧыс колхозјас вылӧ абу тырмана. Совхозјаслыс тех- нӧическӧј вооруженӧ овладејтӧмын да вӧдӧитчӧ- мын образцӧвӧј уж пыддӧі да ужын вӧзму овмӧс гырыс предпрӧјатвӧјаслыс торја ӧтка овмӧсјас возын преӧмуществосӧ петкӧдлӧм пыддӧі, совхоз- јасын мукӧд дырјыс тыдовтчывлӧны буржуазнӧј тенденцијас, ем преступнӧј вескодса вӧзӧдӧм го- сударствоса ембур дорӧ, локногӧн вӧдӧит- чӧм тракторјасӧн, автомашӧнајасӧн, комбайн- јасӧн да скӧтӧн, гусавлӧны да таргајтӧны прӧ- дукцијасӧ совхозлыс, оз тыртны партӧјалыс за- даӧӧјас госуларстволы прӧдукција сетӧм куча.

МТС јасӧс да совхозјасӧс полӧтӧическӧј јонмӧ- дӧм могыс, полӧтӧическӧј ролсӧ да влӧјаӧнӧсӧ МТС-јаслыс да совхозјаслыс сӧктын кыпӧдӧм могыс, полӧтӧическӧј да овмӧсын уж мӧјан јачеј- кајаслыс колхозјасын да совхозјасын бурмӧдӧм

могыс, ВКП(б) ЦК шуис котырты быд маши-
но-тракторнөй станцияын да быд совхозын по-
литотделяс, политическөй жүкөн куза МТС-са да
совхозса директорос вежыс журнуодысөн, кодяс
щощ лоасны і нащамыкясөн МТС-са да совхоз-
са политотделясын.

II

МТС да совхозяс бердса политотделяслөн могяс

МТС да совхозяс бердса политическөй жү-
көдяслы колө колхозясын да совхозясын мас-
сово политическөй ужсө паскөдөмөн, өтi-кө, да
колхозяссө да совхозяссө организация да ов-
мос боксаң јонмөдөмөн, мөд-кө, кыпөдны кө-
чәјственнo-техническөй ужсө МТС-яслыс да сов-
хозяслыс, колхозяс да совхозяс возын сувтө-
дөм могяссө олөмө пөртөм вөсна, муяс вылын
урожај лептөмын, скөтөс буржыка дөчөритөмын,
арса да тувсов көзаын, урожај ідралөм да вартөм
ас кадын нуөдөмын, колхозясөн да совхоз-
ясөн государство возын објазателствојяссө
кадын да чоңнас тыртөмын.

МТС да совхозяс бердса политическөй жүкөд-
яслы колө обеспечитны партијнөй сін да контрол
кызі МТС-яс да совхозяс быд узын да олөмын,
сіз жө і МТС-ясөн обслуживајтана колхозясын.
Көзігөн бур качества көјдысөн обеспечитөм,
көјдысјас таргајтөмыс вічөм, вартөмсө лучкiа
нуөдөм бөрсәң вічөдөм, вартөм һаң гусавлөм-
јаскөд тышкасөм, уж вылө петтөмјаскөд верма-
сөм, колхозса да совхозса (живөј да мертвыј)
инвентар бура дөчөритөм обеспечитөм, колхозяс-

ме да совхозјасыг вредітельскöј, сөветјаслы да колхозјаслы паныда муныг элементјассö ставныкö вöтлөм, колхозјаслы да совхозјаслы бур кадрјас корсөм, — ставыс тајö да тащöм-жö мүкөд вопросјас колö лоны шөр могөн політическöј јукөдјаслөн.

МТС да совхозјас бердса політическöј јукөдјаслы колö обеспечітны політическöј контрол да вiçöдөм колхозникјасöс да совхозјасын ужалыг-јасöс мүчкiја сувтөдөм да іспользүтөм бөрсаһоз ков вунөдны, мыј сүкөд, кодi ужалö кöзан машина вылын, вартан машина вылын, скөт вiçан совхоз јукөдын, һаһ вылө да колхозса да совхозсастав ембур вылө учот нуөдөмын, — көр-тасö колхозлөн да совхозлөн ембур дөчөрiтөмыс да колхозјаслөн да совхозјаслөн вермөмјасыс.

МТС-јас бердса політическöј јукөдјаслөн мед воҗа могөн лоö колхозјасөн да колхозникјасөн государство воҗын асланыс објазательствојассö быт да аскадын тыртөмсö обезпечітөм да медсаһын колхознөј ембур таргајтөмкөд чорыда вермасөм, колхозјасын һаһ заготовка да јај-заготовка нуөдөмын партіјалыг да правітельстволыс мероприятөјассö саботірујтөмкөд тыш-касөм.

Совхозјас бердса політотделјаслөн мед-воҗа могөн лоö совхозјасөн государство воҗын ассыныс објазательствојассö быт да кадын тыртөмсö обезпечітөм да медсаһын торја директорјасөн да најö вежысјасөн совхозлыг ічөтiк іһтересјассö государство іһтересјаслы паныда сувтөдны элөмкөд, мшалан прөдукціјасö госу-

дарстволы сетом пидди зөбөмкөд чорыда вер-
масом.

МТС да совхозјас бердса политическөј јукөд-
јаслы колө обезпечитны чорыда, лучкја да ас
кадын совет правительстволь с законјассө нуөдөм
административнөј да карательнөј мерајас јылыс
өтүвја ембур таргајтысјас вылө да партијалыс
да правительстволыс меропрјатвөјјассө візму ов-
мөсын саботірујтысјас куза.

Ташөм карательнөј мерајас јылыс, а сіз-жө і
суд решеннөјјас јылыс індөм мыжјас куза поли-
тической јукөдјаслы колө паскыда төдмөдны
колхозникјасөс да совхозса ужалысјасөс, тајө
гөгөр да ташөм фактјас подув вылын колхозник-
јас да совхозса ужалысјас пөвсын массөвөј төд-
мөдана да воспитательнөј уж паскөдөмөн.

Став тајө мојјассө МТС да совхозјас бердса
политотделјас пөртасны олөмө организационно-
партијнөј да политической воспитательнөј уж пар-
тија шленјас пөвсын да комсомол пөвсын сов-
хозјасын да МТС-јасын да најөн обслуживајтана
колхозјасын нуөдөмөн, колхозникјас пөвсын
да совхозса ужалысјас пөвсын массөвөј полити-
ческой уж пунктөмөн, колхозјасын да совхозјасын
партијнөј да комсомольскөј вынјассө да колхознөј
ужлы преданнөј беспартијнөјјаслыс активсө луч-
кја котыртөмөн да сувтөдөмөн, колхознөј кадр-
јассө быдлунја төдмалөм пыр да производство
ответственнөј решајущөј участокјасө медвозмөст-
чыс, преданнөј, активист-колхозникјасөс выдві-
гајтөмөн.

Колхозјасын торја шөтоводјаслыг да завхоз-
јаслыг вредителскöј ужлыг фактјассö да буржу-
азнöј тенденцијас совхозјасын ердö петкөдөм-
өн, колхозјасын подкулачникјасöс да ембур тар-
гајтöны усöдыгјасöс колхозса правленьö шлен-
јас пыг ердö петкөдөмөн, колхозлыг да сов-
хозлыг ембур таргајтыгјаскөд, рвачјаскөд, ло-
дырјаскөд, небрежнöја, кыңи сурö колхознöј да
совхознöј инвентарсö виçöмкөд чорыда верма-
сöмөн.

МТС да совхозјас бердса политическöј јукөд-
јаслы колö быдлуңја уж вывса конкретнöј факт-
јас вылын да колхозса да совхозса олөм вы-
лын котыртны колхозникјасöс да совхозса ужа-
лыгјасöс вермасөм вылö, колхозјасöс да сов-
хозјасöс организација да овмөс боксаң јонмөдөм
вöсна, колхознöј да совхознöј öтувја ембур дө-
чөритөм да вөрчөдны позтөм вöсна, колхозјас-
лыг да колхозникјаслыг доходјассö кыпөдөм
вöсна, колхозникјасөн да совхозјасөн государ-
ство возын ассыныс обязательствојассö ставнас
да аскадын тыртөм вöсна.

МТС да совхозјас бердса политическöј јукөд-
јаслы колö возыв предупредитны да нуөдны
тыш партијалыг да правительстволыг решеньö-
јассö торкөмјаскөд да зугөмјаскөд, куш нажим
да администриваненьö методјас нуөдөмкөд, оз
көс вунөдны, мыј вылынжык индөм моҗассö
олөмө пөртны позас сөмын организација да ов-
мөс боксаң руководствосö чорыда бурмөдөмөн
да јонмөдөмөн, кулаклы да сiјö агентуралы па-
ныд колхозјасын да совхозјасын пролетариат

Фіктатуралыс став рычагјассö нуöдöмөн, колхозникјас пöвсын паскыда политико-воспитательнöј уж паскöдöмөн.

МТС да совхозјас бердса политическöј јукöдјаслы некычi оз поз асланыс ужын вужны МТС да совхозса директорöс, оз ков вунöдны, мыј кочајственнöј руководствосö станцијаөн да совхозөн нуöдö директор јединотначалјö принцип вылын, оз ков вунöдны, мыј политотделјас асланыс массово-политическöј, организационно-партийнöј да воспитательнöј ужнас отсалöны пöртны олöмö совхозса да МТС-са директор возын сулалан могјассö.

Медвоzza мог политотделлөн да сјjö началниклөн öнiја кадö — котыртны партийнöј да комсомолскöј актив МТС пыцкын да МТС-өн обслуживајтана колхозјас пыцкын, сiз-жö i совхозјасын да сјjö јукöдјасын, оз ков вöтчыны шменјас лыд бöрсань, а медгасö визöдны најö качество вылö, партијалы преданност вылö да ас бöрсаныс колхозникјасöс да совхозса ужалысјасöс нуöдны кужöм вылö.

Мöд мог, кодi пöртсö олöмö медвоzza мотыскöд öтвив, — котыртны партийно-комсомолскöј јачејкајас гöгöр беспартийнöј актив, беспартийнöј колхозникјассань да совхозса робочöјјассань не выльсмöмөн, а накöд јитöд кутöмөн, да зiлны вöчны, мед колхозјас, — öвiтöг став колхозыс, — лоiны асланыс руководствонас большевiстскöјөн.

Политотделлы да сјjön вескöдлана партијечјаслы да комсомолечјаслы сiктын колö быднотыс кыскыны буржыкјассö беспартийнöј колхозникјас

да совхозса робочојјас пөвсыг, лезавны најөс
јачејка вөсса собраньёјас вылө, велөдны најөс
колхозјас да совхозјас течан конкретнөј вопрос-
јас вылын да сїјөн котыртны өтүвја јадро пар-
тїјечјас, комсомөчјас да беспартїјнөј колхоз-
чыкјас да робочојјас пөвсыг быд колхозын да
совхозын, медым вермасны вредителскөј, об-
ществолы да колхозлы паныдөн муныг элемент-
јаскөд колхозјасын да совхозјасын.

Партїјечјаслы да комсомөчјаслы оз ков
повны вермасны колхоз да совхоз пыщкын об-
ществолы, колхозлы паныд муныг элементјассө
торјөдөм да вөтлөм вөсна, өшибкаөн лоө мөв-
палөм, бытөкө тащөм вермасөмыс вермас торк-
ны өтүвјалунсө колхозлыг либө совхозлыг. Мі-
јанлы колө оз быдсама пөлөс өтүвјалун. Міјанлы
колө сещөм өтүвјалун колхозын либө совхозын,
кодї ескө обөспечитис руководство да јурнуө-
дөмсө большевїтскөј јадролыг, кодөс дорјө бес-
партїјнөј актїв. А тащөм өтүвјалунсө оз по-
перјыны колхозјасыг да совхозјасыг обөстволы
да колхозлы паныд муныг элементјас вөтлөм
вөсна чорыда вермастөг. Сы вөсна партїјно-
комсомөчскөј большевїтскөј јадролөн беспартїјнөј
актїв вөсна колхозјасын, да обөстволы паныда
муныг элементјассө вөтлөм вөсна вермасөмыс,
медым котыртны унжыкјассө колхозјас да совхоз-
јас пыщкыг, ем јона колана мог өнїја кадө.

Рајонувса да өктөса коммунистјаслы колө
пыщкы пуктыны, мыј мїјан колхозјас да совхоз-
јас томөс-на, најө абу-на овмөсбоксаң јонмөм
өрганизмјас, мыј наөн асланыс өрганизація бөк-

саң быдмөмөн өні сещөм-жө кад, кушөм вөлі
міјан фабрік-заводјаслөн 1920-21 војасө, кор
најө ез на вөвны јонөс. Кушөмкө кујім воын
мі кујім котыртны 200 сурсыг унжык колхоз-
јас да 5 сурс совхозјас, мөд ног-кө, котыртім
чик был предпріятвөјас, кодјаслөн значеннөыс
візму овмөсын сещөм-жө, кушөм і заводјаслөн
да фабрікјаслөн промышленностын. Історіја оз
төд мөд сещөм страна, коді ескө кујім воөн
кужс котыртны не сөмын 205 сурс, но көт ескө
25 сурс былгырыс предпріятвө, кодјас өс воору-
жтөма был техникаөн. Сөмын СССР, сөмын
міјан сөветскөј страна кужис пөртны оломө твор-
ческөј уждыс тајө чудосө. Вөлі ескө та вөсна
тешкод щөктыны, мед ескө тамындагырыс
предпріятвөјас візму овмөсын, кодјас котырт-
чисны култура да техника боксаң бөрө колтчөм
сіктын, лоіны ескө друг, өтө воөн, образцовөј-
јасөн да вылын рентабельнөјјасөн. Колө тыдалө,
кад, колө дугдывтөм быдлуња уж колхозјассө
да совхозјассө организација боксаң јонмөдөм
вөсна, вредителскөј элементјасөс сес вөтлөм
вөсна, был провереннөј большевітскөј кадјас
бура бөрјөм да быдтөм вөсна, мед ескө збы-
мыс колхозјас да совхозјас лоіны образцовөјјасөн.
І најө, дерт, лоіны образцовөјјасөн сіт жө, кыт
лоіны образцовөјјасөн міјан уна фабрікјас да
заводјас, кодјас 1920 21 војасө вөліны неуст-
ројеннөјөс да омөла котыртөмаөс.

Колхозјасын да совхозјасын вредителстволыс
да саботажлыс псткөдчөмјассө-кө бостны, мед бө-
рын најө ворсісны сещөм-жө благодетельнөј ром

выл, большевiстскöй кадряс колхозясын да совхозясын котыртöмын, кущöмöс ворсiсны вредiтельство да „шахтинскöй процесс“ промышленностын. „Шахтинскöй процесс“ вöли бергöдчана пунктöн революционнöй суслунсö коммунистяслыг фонмöдöмын да промышленностын гöрд специалiстясöс лöбöдöмын. Абу некущöм помкаяс не ескыны, мыj некымын колхозясын да совхозясын вредiтельство да саботажлөн петкöдчöмяс, кодяс тыдалöны таво, лöоны сещöмжö бергöдчана пунктöн революционнöй суслун мiжан сiктса да районувса коммунистяслыг пакöдöмын да колхозяслы да совхозяслы выл большевiстскöй кадряс лöбöдöмын.

I таjö лöо сымын регыд, кымын регыд МТС-яс да совхозяс лöасны центрясөн политическöй да организационнöй паскыд ужын сiктын.

Таjи МТС да совхозяс бердса политическöй jукöдяс обеспечитасны машинотракторнöй станциясöс да совхозясöс, кодяс öни кызвылас вöлины хозяйственно-технической центрясөн сiктын, пöртны центрясö кызi хозяйственно-технической, сiз-жö i политической да организационнöй руководство да влiяньö колхозникяс вылö сетыгясö.

МТС да совхозяс бердса политическöй jукöдяслөн массово-политическöй организационно-партийнöй да воспитательнöй став ужсö колö пуктыны сiз, мед помöз жугöдны классöвöй врагыг влiяньöсö колхозын да совхозын да бырöдны мелкобуржуазнöй коласjасö да собственiческой

тенденціяјассо төрытја једіноличнык-собственныкыс, талунја колхозныкыс.

Совхозјас да МТС бердса політїческөј јукөдјаслы колө быдлунја ужсо кызі станціјаслы асланыслыс, сіз жө і најөн обслужївајтан колхозјаслыс, көртавны соціалїзм течан өтувја могјаскөд, організаціонно-партїјнөј ужсо да партїяшленјас да комсомол пөвсын леңінскөј воспитанњө паскөдөмөн да беспартїјнөј колхозныкјас пөвсын партїялыс да правітелстволыс меропрїятвөјас куза візму овмөсын технїческөј перевооруженњө да сіјөс кыпөдөм јылыс, странаөс індустріалїзујтөм да сылыс дорјысан вынсө лептөм јылыс, робочөјјаслыс, Гөрд арміялыс да колхозныкјаслыс матеріално-бытөвөј условїјөјассо бурмөдөм јылыс, массөвөј пропаганда паскыда нуөдөмөн.

Полїтїко-разјаснїтелнөј удын колхозныкјас да совхозса робочөјјас пөвсын медыжыд могөж колө пуктыны колхознөј да совхознөј өтувја ембур вөрөдны поэтөм јылыс партїялыс да правітелстволыс меропрїятвөјасөн паскыда төдмөдөм. Колө төдмөдны партїя да комсомол шленјасөс, колхозныкјасөс да совхозса робочөјјасөс, мыј тајө меропрїятвөјасыс нуөдчөны лодырјаслы, рвачјаслы да гусагысјаслы паныд, кодјас ем классөвөј враглөн агентјас, робочөјјаслөн да колхозныкјаслөн врагјас.

Полїтїческөј јукөдјаслы колө бостны төд вылө, мыј обеспөчїтны колхозныкјас вылө політїческөј влїянњө да сувтөдны тајө влїянњөсө

воча советјаслы паныд муныг элементјас зилѡ-мјаслы поѡ сѡмын сек, колхозса, партійнѡј да комсомолскѡј организацијаскѡ лоѡны идеја боксаѡ ѡтѡмаѡг, политика боксаѡ ѡнѡг да колхозникјас пѡвсын авторитѡтаѡг.

МТС да совхозјас бердса политическѡј јукѡдјаслы колѡ ердѡ петкѡдны да вѡтлыны партија да комсомол организацијасыг оппортунистическѡј элементјасѡг да классѡвѡј враглыг агентјасѡг, кодјас сугѡмаѡг организацијаѡ да нуѡдѡны асланыг лок ужѡ партійнѡј да комсомолскѡј билѡт улѡ ѡебѡмѡн.

Политическѡј јукѡдјаслы колѡ паскѡдны марксистско-ленинскѡј воспитанѡѡ партија да комсомол шленјас пѡвсын сиктын, дугдывтѡг весавны колхозса да совхозса партійнѡј да комсомолскѡј организацијасѡг ѡеустѡјчивѡј, карјеристскѡј, разложитѡм да классѡвѡј врагкѡд ѡтѡм элементјасыг, чорыда вермасны партійнѡј да комсомолскѡј организацијасѡн ас пышкас тупкысны зилѡмјаскѡд, ѡтны организацијасѡ идејнѡ беспартійнѡј колхозникјас да совхозса робѡчѡјјас пѡвсын политическѡј-большевицкѡј влјанѡѡ да руководство вѡсна вермасѡмын.

Медыжыд да медвоѡдда мог МТС да совхозјас бердса политическѡј јукѡдјаслѡн — кѡтыртны политѡтѡдел гѡгѡр колхозса да совхозса јачејкајасыг активистјас пѡыг ѡн јадро да тајѡ јачејкајас гѡгѡр, беспартійнѡј актив преданнѡј да совет власт вѡсна вермасѡмын прѡвереннѡј колхозникјас да совхозса робѡчѡјјас пѡвсыѡ.

ЦК нөшта өтчид индө, мыј тајө ужын оз ков
вөтчыны лыд вөсна: Һеыжыд, но политика бок-
санъ јон да вермасөмөн чорыда јитчөм јадро
кужас нуөдны ас бөрсанъыс колхозникјасөс да
совхозса робочөјјасөс. Воспитательнөј да төдмө-
дана уж колхозса јачејкајасын да беспартіјнөј
колхозникјас пөвсын паскөдөмөн, политотдел-
јаслы медвоз колө обеспечитны активлыс поли-
тическөја быдмөм.

Политическөј јукөдјаслы колө обеспечитны
партіјнөј да комсомол организацијаслыс здо-
ровөја быдмөмсө передовөј да возмөстчыс кол-
хозникјас пыыс, кодјас прөверитөма-нын кулак-
көд да сјјө агентуракөд вермасөмын колхоз-
јасын. Политическөј јукөдјаслы колө өтщөщ ас-
ланыс ужсө нуөдигөн төдны, мыј најө вермасны
петкөдлыны асланыс рөлсө большевистскөј јад-
ролыс сиктын да партіјнөј да комсомол орга-
низацијас вермасны нуөдны ас бөрсанъыс кол-
хознөј массасө сөмын сек, лооны-кө најө мед
і ічөт лыда, но партія ужлы чорыда преданнөј
большевикјасыс, ідејнө јитчөм да классөвөј враг-
көд вермасөмын закалитчөм большевикјасыс

Тајө мојјассө олөмө пөртигөн МТС да сов-
хозјас бердса политическөј јукөдјаслы оз ков
вежны аснас меставывса рајоннөј партіјнөј ко-
митетјасөс, ассыныс ужсө накөд өтув нуөдөмөн.
Өтщөщ рајонувса партіјнөј комитетјаслы колө
төдны, мыј МТС да совхозјасын политическөј
јукөдјас котыртөмөн, најө оз мездысны на вы-
лө партіяон пунктөм мојјасыс да кывкутөмыс.

МТС-са ПОЛІТОТДЕЛЈАС ЈЫЛЫГ ПОЛОЖЕЊЫ

а) МТС-са політотделјас.

МТС-са політотделјас котыртсёны быд машіно-тракторнёј станціјаын начальныкыс, общепартійнёј уж куџа сіјёс кык вежысыс да комсомолскёј уж куџа ётсёсысыс. МТС-са політотдел начальнык ётщёщ лоё МТС директорёс політ уж куџа вежысён.

МТС-са політотделыс начальнык вескёдлё МТС-са став партійнёј да комсомолскёј јачејкајасён сіјё колхозјасын, кодјасёс обслужівајтё МТС-ыс да сполна кывкутё партійнёј ужыс МТС-ын, аслас ужлыс плансё МТС-са директоркёд лёсёдёмён.

Політотделса начальнык, МТС-са директорлы став сіјё ужын отсасёмён, сёмын некущём ногён сіјёс аснас не вежёмён, директоркёд ётщёщ кутё кыв МТС-лыс производственнёј да заготовка планјасён тыртёмыс.

МТС-са політотделјас машіно-тракторнёј станціја ужалан рајонас сетёны быдлунја систематическёј отсёг колхозса партійнёј да комсомолскёј јачејкајаслы, інструктірујтёны најёс, прёверітёны налыс ужсё, тајё став ужсё меставывса партія рајкомкёд ётсёгласён вёчёмён.

МТС-са політотделјас актівнёја участвуйтёны МТС-ё кадрјас да МТС-ён обслужівајтан колхозјасё правленьёјас да служашёјјасёс кызі вескёдлана составсё, сіџ-жё адміністратівно-техні-

ческӱ робытӱкӱсӱс бӱрӱмьн (завхоз, амбарьн
заведуйтыс, щӱтӱвод да с. в).

МТС-са полӱтотдел начальнӱк подчӱнайтчӱ
векыда крајувса (областувса) вӱзму управлен-
нӱӱ бердса нацреспубликаса НКЗ бердса МТС
полӱтсекторлы да сы возын кывкутӱ аслас ужыс.

Такӱд ӱтщӱщ сӱӱӱ жӱтӱ ассыс ужсӱ меставыв-
са партӱја райкомкӱд: а) районувса партӱйнӱӱ ко-
митет составӱ полӱтотделса начальнӱкӱн пырӱм
пыр, б) полӱтотдел уж жылыс периодическӱја рай-
комӱс жӱртӱм пыр.

МТС-са полӱтотделӱ начальнӱкӱсӱс пукталӱ
да вежлалӱ ВКП(б) Централнӱӱ Комитет — Крај-
комса, Обкомса да Нацкомпартӱјаса ЦК-са пер-
војја секретарјас корӱм сертӱ.

б) Крајувса (областувса) вӱзму управленнӱӱја-
ын да националнӱӱ республикаса наркомчӱемјасын
МТС полӱтсектор.

Крајувса (областувса) вӱзму управленнӱӱја-
сын да нац. республикаса Наркомчӱемјасын ко-
тыртсӱӱны МТС-са полӱтсекторјас сещӱм состав-
дн: полӱтсекторса начальнӱк, сӱӱӱс кык вежыс об-
щепартӱйнӱӱ уж куча да ӱтӱ отсасыс комсомол
уж куча да ответственнӱӱ инструктор крајувса
отраслевӱӱ трактороцентрјас куча.

Крајувса (областувса, республикаса) МТС полӱт-
секторыс начальнӱк лӱӱ крајувса (областувса)
вӱзму управленнӱӱын журалысӱс вежысӱн. Крај
да облЗУ-са МТС полӱтсекторын журалыс ве-
кыда подчӱнайтчӱ СССР-са Наркомчӱем бердса
МТС полӱтуправленнӱӱӱлы, сӱгласуйтӱ да жӱтӱ ас-
сыс ужсӱ крајувса да областувса комитетјаскӱд

да нацкомпартія ЦК-јаскөд, кадыс-кадө сетө налы отчот аслас уж жылыс да пырө тајо комитетјас составас.

Крај, ОблЗУ-са да нацреспублика наркомъем-са МТС политсектор началькјасөс вынсөдө да вежлалө ВКП(б) Централнөј Комитет Крајкомса, Обкомса да нацкомпартіјаса первој секретарјас корөмөн.

в) Сојузса Наркомъемлөн МТС политуправленњө.

СССР-са Наркомъемын котыртсө МТС политуправленњө тащөм составыс: начальк, сјісө кык вежыс — общепартіјнөј уж куҗа да өтө отсасыс комсомол уж куҗа да ответственнөј инструктор бластувса отраслевөј трактороцентр куҗа.

Сојузса Наркомъемын МТС политуправленњө начальк лоө Наркомөс вежысөн да подчі-најтчө кыҗи Наркоматлы, сја жө вескыда ВКП(б) ЦК-лы.

Сојузса Наркомъемын МТС политуправленњө вескөдлө партіјнөј, комсомолскөј да полит-массөвөј ужөн машинно-тракторнөј станціјасын, меставывса аслас органјас пыр: крајувса (област-увса) візму управленњөјасса да нацреспубликаса наркомъемјасса МТС политсекторјас пыр.

Сојузса Наркомъем бердса МТС политуправленњө начальк пуктыссө да вежлассө ВКП(б) ЦК-өн.

СОВХОЗСА ПОЛІТОТФЕЛЈАС ЈЫЛЫГ ПОЛОЖЕНЬЁ

а) Совхозса політотфелјас.

Совхозса політотфелјас котыртчоны быд совхозо ташом составон: начальк да сїјос кык вежыс — общепартїјној уж куџа да оті отсасыс комсомол уж куџа.

Політотфелса начальк отщощ лоо совхозса директорос політуж куџа вежысон.

Совхозса політотфелыс начальк вескөдло став партїјној да комсомолскөј ужон да кывкутө партїјној, помітческөј уж совхозын пуктөмыс, совхозса директоркөд аслас ужлыс плансө лө-сөдөмөн.

Політотфелса начальк отсасө совхозса директорлы став ужас, сөмын некущом ногон сї-јос оз веж аснас, совхозса директоркөд отщощ кывкутө совхозон производственнөј планјас тыр-көмыс да госуларстволы прөдукція сетөм јылыс тпартїјалыс да правітелстволыс індөдјас олөмө пөртөмыс.

Совхозса політотфелјас актївнөја участвүтө-ны совхозјасө кадрјас бөрјөмын, сы пын і ад-міністратївно-хоџајственнөј уж нуөдысјасөс.

Совхозса політотфел начальк подчіңајтчө вескыда Наркомсовхозса політуправленънөлы да кывкутө аслас ужыс обкомса, крајкомса лібө нацкомпартїјаса ЦК секретаріат воџын.

Совхозса політотфел начальк пуктыссө да вежыссө ВКП(б) Централнөј Комітетон, крај-

комса, обкомса да нацкомпартия ЦК-са первой секретаряс коромон.

б) Союзса совхозяс Наркомат бердса совхозяслон политуправленьо.

СССР-са Наркомсовхоз бердө котыртоо совхозяслон политуправленьо ташом составон: начальник, сийос кык вежыс да өви отсасыс комсомол уж куза.

Наркомсовхоз бердса совхозяс политуправленьо начальник лоо Наркомос вежыс да подчинатчо, кызи Наркомлы, сиз-жө вескыда ВКП(б) ЦК-лы.

Нань вобитан да скотвиқан совхозяс Наркомат бердса совхозяслон политуправленьо вескөдлө партиной, комсомолской да политико-массовой ужон совхозясын.

Наркомсовхоз бердса совхозяс политуправленьо начальник пуктысго да вежласго ВКП(б) ЦК-он.

ПАРТИЯОС ВЕСАЛОМ ЖЫЛЫС

(примитома 1933 воын, январ 12 лунб)

1. ЦК-лон да ЦКК-лон отувја пленум ошкө ЦК политбюролыс шуомсө 1933 во чөжон партијаос весалом нуодом жылыс да весалом помастоа партијао босталом дугөдлом жылыс.

2. ЦК-лон да ЦКК-лон отувја пленум шөктө ЦК политбюролы да ЦКК президиумлы партијаос весалом уж котырталы сиз, мед обеспечитны партияын пролетарской көрт дисциплина да партија раджасыс став ненадежной, шатласыс да партијао суисом элементжасыс весалом.

**ПАРТИЈАЛЫ ПАНЫД МУНЫС. ЕЈСМОНТ, ТОЛМАЧЕВ,
А. П. СМІРНОВ ДА МУКӨД, ГРУППИРОВКА ЈЫЛЫС**
(Фрһштöма 1933 в. јанв. 12-д лунö, Рудаутак јорт доул. куча)

I

1. ВКП(б) ЦК-лөн да ЦКК-лөн öтувја пленум
лндö, мыј Ејсмонт, Толмачев, Смірнов да мукөд,
кодјас кыввылас сорһитöны партија тујвизкөд
сöгласитчöм јылыс, збыл вылас нуöдисны аһти-
жартіјнöј уж партија политікалы паныд. Та могыс-
најö котыртисны подполнöј фракціоннöј группа,
сы кыһзј Ејсмонт да Толмачев вербујтлісны ас-
дор мунысјассö разложитчöм элементјас піыс,
робочöјјасыс, торјөдчöм буржуазнöј перерождө-
һечјас піыс.

2. Сіјö кадö, кор партија вöчö ітогјас пјаві-
һеткаын гырыс вермөмјаслыс, тајö группаыс,
аһтипартијнöј рјувінско-һепковскöј группировка
моз, сувтöдліс ас вöзас могөн странаöс інду-
стріалізірујтöм политікаыс öткажитчöм, капіталі-
һөс, торјөн-кө кулачествоöс восстановітöм.

3. Та серві ВКП(б) ЦК-лөн да ЦКК-лөн öт-
увја пленум шуö:

а) ошкыны ЦКК Президіумлыс шуöмсö Еј-
смонтöс да Толмачевöс партијаыс вöтлөм јылыс,
кыһзј разложитчöм да переродитчöм аһтисöветскöј
јöзöс, кодјас зілісны котыртны тыш партијалы
да партијаөн вескөдлысјаслы воча;

б) партија X сјезд резолюціја серві, вöтлы-
ны ВКП(б) Централнöј — Комітетыс Смірновöс,
сіјöс öлөдөмөн, мыј сіјö-кө вöзö выlö став ас
ужнас оз вермы сетны партијалыс дөверај-
тöм — лөö вöтлөма партијаыс.

II

ВКП(б) ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум индө, мыј ЦК шленјас Томскіј да Рыков јортјас да ЦК шленө кандидат Шмідт јорт, збылвылө да актївнөја антїпартїјнөј элементјаскөд воча, партїја геңералнөј тујвізъ вöсна да партїја ЦК практїческөј полїтіка вöсна косасөм пыддї, су-лалїсны бокын антїпартїјнөј элементјаскөд ко-сасөмыс дај весїт кутлїсны јїтөд Смірновкөд да Ејсмонткөд, мыјөн сетїсны налы најө антїпар-тїјнөј ужын, дај ас олөмногнаныс сетлїтны став антїпартїјнөј элементјаслы повод надејтчыны вескыдвыв оппозиціаса важ мїсерјас отсөг вылө.

ЦК-лөн да ЦКК-лөн отувја пленум шөктө Рыков, Томскіј да Шмідт јортјаслы вöчны вуж-саңыс вежөм — асланыс олөмногнаныс антїпар-тїјнөј элементјаскөд косасөмкуза вөпросјасын, да олөдө најөс, мыј өнїја ног-кө і возө ассыныс олөмногсө кутасны нуөдны, лоө прїмїтөма зев чорыд мерајас партїјнөј кывкутөм куза.

КОМИГОСИЗДАТ

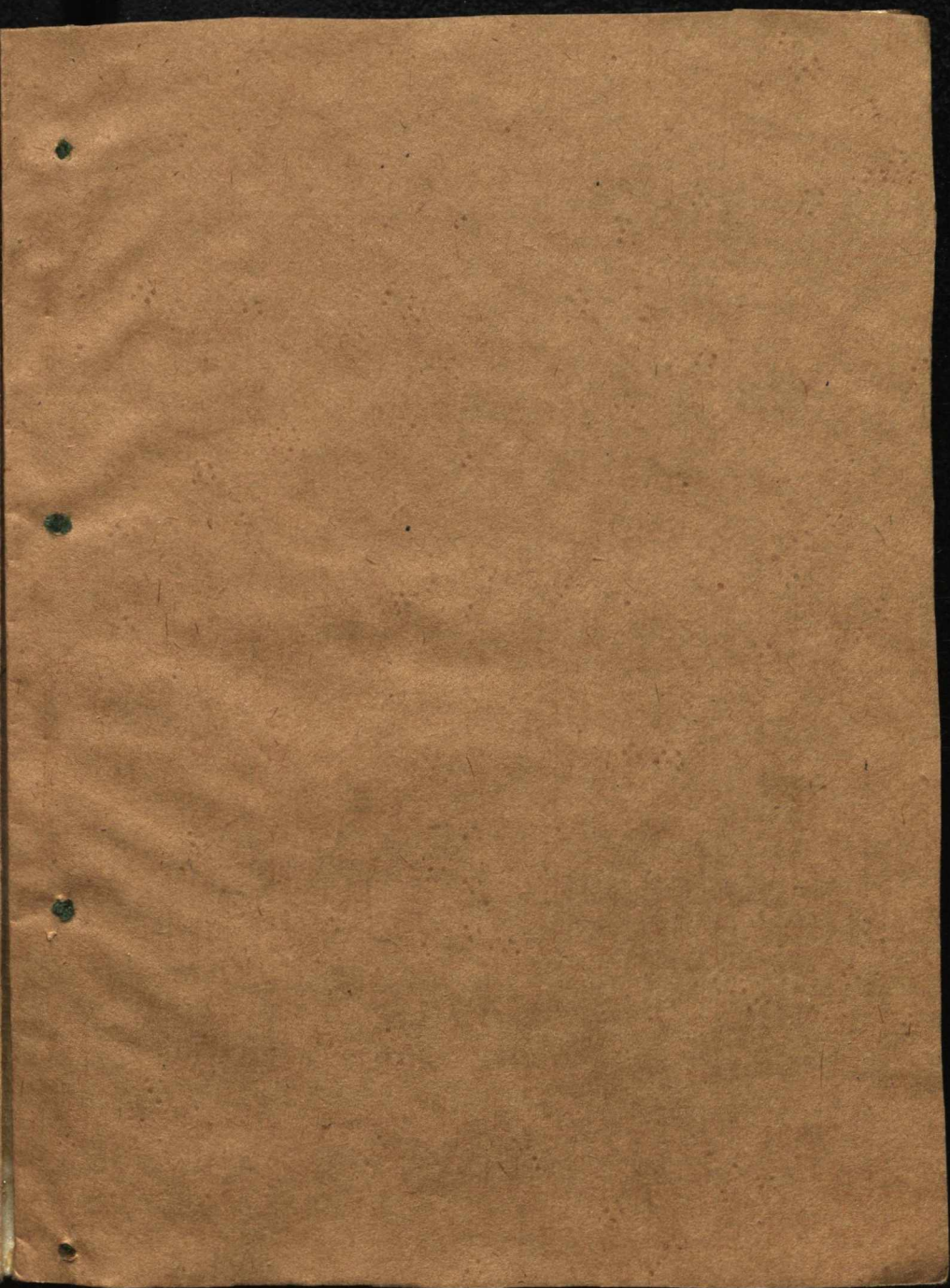
РЕТІСНЬ РЕЧАТЬСЯ ДА ВУЗАШӘНЬ:

1. С. Красногорскі—Вожылын гравыв пукта-
яс водітом. Доныс 60 ур.
2. В. П. Волкопјалов—Поро водітомын отобг.
3. А. М. Сіграч—Кыч да мыл всна віб картупел
4. Н. Н. Давілов—Зоотехнічскі меропрјаті-
яс коллозјасын. Доныс 60 ур.
5. Н. Н. Дячілов—Іонмодам молочно-товарн-
фермајас. Доныс 35 ур.
6. П. В. Міввш в—Кыч бурмідны скотлыс р-
доныс 60 ур.
7. І. С. Тасін Кролік вчысјаслы інд-
доныс 40 ур.
8. Л. Осіпова—Курог п-ж-м да пјанс-
доныс 40 ур.
9. Н. Н. Мерајт-м-н пемсјаслыс с-
малом. Доныс 50 ур.

РЕЧАТАЈТСӘНЬ ДА РЕГЬД РЕТАСНЬ:

1. Жданов—Сортировкајас.
2. Сртаховскі—Кыдыс программајт-
м.
3. П. Гаупп-н—Минерала муынс-
данторјас.
4. В. Мичевн—Турун.

КНИГАЈАС РОЗӘ СУЗӘДНЬ КОМИ ГІЗ МАГАЗИ-
НЬС ТАЄМ АДРЕС КУЗТА: Ськтывкар, коммунист-
ческ-ј, 1.

роныс
Цена **25** ур.
коп.

**ОБ ИТОГАХ
XVII КОНФЕРЕНЦИИ
ВКП(б)**

Под редакцией Н. А. Шахова
и И. И. Пыстина

**На коми (зырянском)
языке**

ПАРТИЙНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО